

NAVODILO PACIENTOM

RAČUNALNIŠKA TOMOGRAFIJA (CT)

Pripravljate se na eno od preiskav, ki jih izvajamo na Kliničnem inštitutu za radiologijo. Prosimo vas, da pričujoče navodilo skrbno preberete že pred prihodom na naš inštitut. Pred preiskavo boste dobili odgovore na morebitne vprašanja.

PRIPRAVA NA PREISKAVO

Posebne priprave na računalniško tomografijo (v nadaljevanju: CT) niso potrebne, **razen v primeru, če prihajate na CT trebuha (abdomna)**. V tem primeru šest ur pred preiskavo ne jejte večjih obrokov, lahko pa pijete bistre tekočine (čaj, bistra juha ...).

S seboj prinesite:

- kartico zdravstvenega zavarovanja,
- vsa medicinsko dokumentacijo, posebej tisto, kjer piše zakaj prihajate na preiskavo
- slike že opravljenih slikovnih preiskav (rentgenske slike, CT, MR)
- seznam zdravil, ki jih jemljete
- do 7 dni star laboratorijski izvid ledvične funkcije (vrednost kreatinina)

V primeru, da je vrednost kreatinina višja od 130 mmol/l, se obrnite na zdravnika, ki vas pošilja na preiskavo, ter ga prosite, da glede izvedbe preiskave kontaktira radiologa.

OPIS PREISKAVE

CT je rentgensko slikanje notranjosti telesa. S pomočjo računalnika se naredijo slike različnih delov telesa in organov. Dobljene slike nato pregleda zdravnik radiolog.

Pred preiskavo vas sprejme in na preiskavo pripravi radiološki inženir, ki tudi upravlja s CT napravo med preiskavo. Včasih je potrebno, da med preiskavo dobite kontrastno sredstvo (barvilo), ki vsebuje jod. Kontrastno sredstvo omogoča boljši in zanesljivejši prikaz žil in organov v telesu ter s tem možnost boljše in natančnejše ocene – diagnoze. Kontrastno sredstvo vbrizgamo med preiskavo v veno (pred preiskavo vam medicinska sestra v veno vstavi cevko –vensko kanilo) ali pa ga dobite kot tekočino za pitje.

Pred preiskavo morate odstraniti kovinske predmete s področja slikanja (nakit, deli oblačil ipd.) in obvestiti osebje o morebitnih vsadkih v vašem telesu, saj našteto vpliva na kvaliteto slike. Vse ženske v rodni dobi, pri katerih obstaja verjetnost nosečnosti in doječe matere morajo na svoje stanje nujno opozoriti zdravstveno osebje.

CT preiskava traja največkrat okrog 15 minut. Med preiskavo ležite na na premični mizi, ki se med slikanjem premika in vas »pelje« skozi CT napravo. Pomembno je, da med preiskavo popolnoma mirujete in natančno izpolnjujete navodila osebja.

Po preiskavi s kontrastnim sredstvom morate ostati v čakalnici (ali opazovalnici) še pol ure, da vas nadzorujemo in takoj posredujemo v primeru zapleta – alergije. V primeru, da je potrebno pitje kontrastnega sredstva, od začetka pitja do odpusta lahko mine tudi dve uri.

Po preiskavi slike pogleda zdravnik radiolog. Izvid in spremljajoče slike (na filmu ali CD nosilcu) nato pošljemo zdravniku, ki vas je na preiskavo napotil.

TVEGANJA CT PREISKAVE

Med preiskavo vaše telo prejme ionizirajoče sevanje, in sicer v povprečju toliko, kot bi ga sicer dobili v dveh do petih (v nekaterih primerih več) letih naravnega sevanja – temu pravimo naravno ozadje. To je sprejemljiva vrednost v primerjavi z diagnostično vrednostjo, ki jo preiskava prinaša. Preiskavo sicer opravimo le takrat, ko je pričakovana korist preiskave večja od pričakovanih tveganj.

Po prejemu kontrastnega sredstva imate lahko nekoliko neprijetne občutke: kovinski okus v ustih siljenje na bruhanje, občutek, da vas sili na vodo, občutek toplote po telesu in redko siljenje na bruhanje. Alergije so redke in največkrat blage: rdečica kože, srbečica. Resnejši zapleti so redki, kontrastno sredstvo povzroči resnejše alergije, lahko se pojavi oteklina obraza ali trupa, težko dihanje, astmatični napad, krči, šok. Opisani. Obstaja sicer tudi možnost fatalnih posledic, približno en primer na 250.000 do 400.000 preiskav s kontrastnim sredstvom.

Predvsem pri bolnikih, ki imajo poslabšano delovanje ledvic in sladkornih bolnikih, ki pa so zares izjemno redke, lahko kontrastno sredstvo še poslabša delovanje ledvic. V teh primerih je pred preiskavo potrebna posebna priprava (z zdravili, pitjem tekočine ali intravenskim dovajanjem tekočine v telo). Največkrat je to poslabšanje začasno, v redkih primerih pa trajno; v skrajnem primeru lahko pride do popolne odpovedi ledvic in je nato potrebna trajna hemodializa. Takemu zapletu se v veliki meri lahko izognemo, če imamo na razpolago svež laboratorijski izvid vaše ledvične funkcije.

Preiskave ne opravimo pri nosečnici (razen v izjemno redkih primerih), ker bi sevanje lahko poškodovalo plod v maternici.

RAVNANJE PO PREISKAVI

Alergična reakcija na kontrastno sredstvo je redka, je pa najverjetnejša v prve pol ure po vbrizganju, zato morate še pol ure po preiskavi še ostati pod našim nadzorom. V tem času bodite pozorni na vse neobičajne spremembe kot so srbečico, izpuščaje po koži, praskanje v grlu, občutek težkega dihanja, nenadno oteklino obraza ali zgornjega dela trupa. Če se pojavi kakšen od teh znakov, nas takoj opozorite. Če se podobni znaki pojavijo kasneje, že po odpustu iz naše ustanove, morate poiskati nasvet zdravnika.

Pijte veliko tekočin (bolniki z omejitvijo vnosa tekočin količino zaužite tekočine prilagodite navodilu lečečega zdravnika), da se prejeeto kontrastno sredstvo čim prej izloči iz telesa.

Izlitje kontrastnega sredstva v podkožje v okolici žile (ekstravazacija kontrasta pri i.v. ali i.a. aplikaciji)

Redko (manj kot 1% pacientov) pride med vbrizgavanjem kontrastnega sredstva prek intravenskega kanala v periferni veni do razpoka žile in izhajanja kontrastnega sredstva v podkožje v okolici žile. V takem primeru občutite hudo bolečino na mestu vbrizgavanja, morate takoj javiti pristojnemu radiološkemu inženirju, da preneha z vbrizgavanjem kontrastnega sredstva.

Posledice izhajanja kontrastnega sredstva so lahko tem večje, čim več kontrastnega sredstva izteče v podkožje.

Pri majhnih količinah (do 50 ml) gre le za manjšo oteklino in rdečino na mestu vbrizgavanja, pri večjih količinah (več kot 100 ml) pa lahko pride do odmrta kože ali motene prekrvavitve okončine, kar zahteva kirurško posredovanje.

Če imate težave v smislu pokanja žil pri odvzemu krvi ali če ste mogoče že imeli zaplet pri vbrizgavanju kontrastnega sredstva morate radiološkega inženirja ali radiologa pred preiskavo na to opozoriti.

Če imate kakršnakoli vprašanja glede preiskave nas lahko pokličete na telefonski številki: 01/ 522 34 71 ali 01/ 522 29 50. Če ste naročeni na preiskavo na nevrološki kliniki pa pokličite 01/ 522 30 57.